

GELİR DAĞILIMI EŐİTSİZLİĐİ VE LÜKS MAL İTHALATI ARASINDA PANEL NEDENSELLİK ANALİZİ

PANEL CAUSALITY ANALYSIS BETWEEN INCOME DISTRIBUTION INEQUALITY AND LUXURY GOODS IMPORTS

Dr. Memduh Alper DEMİR

Kastamonu Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü

mademir@kastamonu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-9926-2611

Öz

Bu çalışmada, seçilen bazı ũlkelerde gelir dağılımı adaletsizliğini Őlmek için kullanılan GİNİ katsayısı ile ũlkelerin yaptığı lüks mal ithalatı harcamaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Talebin gelir elastikiyetinin 1'den bũyũk olduğu mallar, literatũrde lüks mal olarak tanımlanmaktadır. Lüks mallara olan talep artışı, normal şartlarda gelirin artış oranına kıyasla daha yũksektir. Ancak, gelir seviyeleri dũřũk olsa dahi bu lüks mallara karşı yoğun talebin olduğu duruma zũppe etkisi denilmektedir. Yapılan bu gŐsteriř davranışı, tũketimi söz konusu ũlkenin i ũretimi ile sağlanamayan veya o ũlkede ũretilmeyen lüks mallara yoğun bir biçimde kayarak lüks mal ithalatını arttırabilmektedir. Bu alışmada GİNİ katsayısı ile Őlũlen gelir durumunun toplumun lüks mal ithalatı ile ilişkisi irdelenmiş ve seçili ũlkelerden hangisinin gŐsteriř tũketimi yaptığı araştırılmıştır. Çalışmada paneli oluşturan ũlkelerin bu nedensellik ilişkisi Dumitrescu-Hurlin ve KŐnya nedensellik analizleri ile incelenmiştir. Dumitrescu-Hurlin bir bũtũn olarak paneldeki nedenselliği belirtirken, KŐnya'da nedensellik sayesinde ũlke bazlı katsayı ve işaret sonuçları alınabilmektedir. Bu sayede, ũlke bazlı sonuçlar ortaya konulabilmektedir. Analiz sonuçlarına göre, bir bũtũn olarak gelir dağılımındaki adaletsizlikten ithalat değişkenine doğru bir nedensellik ıkmamışken, ithalattan gelir dağılımındaki adaletsizliğe doğru bir nedensellik çıkmıştır. ũlke bazlı olarak GİNİ katsayısından ithalata doğru nedensellik analizi incelenmiş ve paneli oluşturan 13 ũlkenin 9'unda anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İthalat, Gelir Dağılımı EŐİtsizliĐi, Panel Nedensellik.

Abstract

In this study, the relationship between the GINI coefficient that used to measure the income inequality and luxury goods import is examined for selected countries. In the literature, goods which demand elasticity is greater than 1 are called luxury goods. In classical demand theory, the increase in demand for luxury goods is higher than the increase in income. However, even if the income levels are low, the situation where there is a high demand for these luxury goods is called snob effect. This conspicuous consumption can increase the import of luxury goods because of lack of supply or/and high demand of luxury goods in domestic markets. In this study, the relationship between the income status measured by the GINI coefficient and the imports of luxury goods in the society was examined and it was investigated which of the selected countries consumed ostentation. In this context, it is researched which of the selected countries have conspicuous consumption. In this study, this causality relationship of the countries that make up the panel was investigated by the causality analysis of Dumitrescu-Hurlin and KŐnya. While Dumitrescu-Hurlin indicates causality on the panel as a whole, KŐnya causality allows country-based coefficient and sign results. Considering to the results of the analysis as whole panel, there was no causality from income distribution to the import variable, but causality emerged from the import to the income distribution. On a country basis, causality analysis from GINI coefficient to import has been examined and significant results have been reached in 9 of the 13 countries that make up the panel.

Keywords: Import, Income Distribution Inequality, Panel Causality.

1. GİRİŐ

Gelir ve tüketim arasındaki ilişkiyi berliirtmek açısından iktisat literatüründe birçok çalıŐma yapılısa da, Alman iktisatçı ve istatistiki Ernst Engel'in 1857 yılında yaptığı çalıŐma bu konu ile ilgili literatürde bir dönüm noktası taŐımaktadır. Bu alıŐma, literatüre Engel Kanunu olarak geçmiştir. Bu kanuna göre, tüketicinin geliri arttığında bütçesinden zorunlu mallar için ayırdığı pay azalırken, lüks mallar için ayırdığı pay artış göstermektedir. Engel Kanunu sayesinde gelir ile harcama grupları arasındaki iliŐkileri inceleyen lineer ve lineer olmayan fayda fonksiyonlarından türetilen Engel eğrileri elde edilmiştir. Tüketim fonksiyonuna bağlı olarak hesaplanan gelir esnekliğinin pozitif olduğu durum analizdeki malın normal, negatif olduğu durum düşük, sıfır ile bir arasındaki durum zorunlu ve son olarak 1'den büyük olduğu durum ise lüks maldır (Altun vd., 2016: 378).

Talebin gelir esnekliğinin 1'den büyük olduğu bu lüks mallar veya üstün mallarda talebin artış oranı gelirin artış oranına göre daha yüksektir. Bir başka ifade ile bir kiŐinin geliri %20 arttığında o mala olan talep %30 artmıŐ ise, ilgili malın gelir esnekliği; $\%30 / \%20 = 1.5$ olmaktadır. Bazı durumlarda gelir artmadığında veya kiŐilerin gelirleri yüksek olmasa da bu lüks mallara karŐı kiŐilerin yoğun talebi olmaktadır. KiŐinin gelirinin yüksek olmasa dahi bu mallara olan yoğun istem durumuna literatürde züppe etkisi veya Veblen etkisi, gösteriŐ tüketimi olarak isimlendirilmektedir. Lüks mallar içerisindeki bu mallara da ayrıca Veblen malı da denilmektedir. Bir başka ifade ile Veblen malları lüks mallar içerisinde fiyatı arttığça talebi de artan mallar olarak karŐımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla Veblen malları bir malın fiyatı arttığça talep edilen miktarı azalır Şeklindeki geleneksel talep kanununa zıtlık oluŐurmaktadır. Bu zıtlığın nedeni tüketicilerin ortaya koyduğu züppe(snob) etkisinden dolayı oluŐmaktadır. Bu züppe etkisi de gösteriŐ tüketimi yaratmaktadır.

GösteriŐ tüketimi, Amerikalı iktisatçı ve sosyolog Thorstein Veblen'in 1899 yılında çıkardığı Aylak Sınıfın Teorisi kitabı ile popüleşmiŐ ve literatürde genel bir kabul görmüştür. GösteriŐçi tüketim zenginliğin bir ifade aracı olarak lüks ürün tüketimini teŐvik etmektedir. Tüketiciler bazen sadece fiyatı yüksek olan ürünleri satın almayı tercih etmektedir. GösteriŐçi ürünler sahiplerinin zenginliklerini göstermek açısından Veblen etkisinde satın alınır, yani bir ürününün fiyatının yüksek olması, ona olan talebin artmasının temel nedeni olmaktadır (Őahin ve Nasır, 2019: 384-386).

Bir toplumda insanların gelirlerini tek tek tespit etmek makro analizler açısından zordur; ancak bir ülkedeki gelir dağılımının durumu araŐtırmacılara kolaylık sağlamaktadır. Bir başka ifade ile tüketim fonksiyonunun gelir kısmı gelir dağılımını belirten bir değişken ile yer deėiŐtirmektedir. Bu sayede toplumdaki gelir dağılımındaki adaletsizlik ile talep arasındaki (veya tüketim harcamaları) arasındaki iliŐki irdelenebilmektedir. Bu çerçevede gelir dağılımındaki adaletsizliğin ölçümü GİNİ katsayısı ile ölçümlenebilmektedir. GİNİ katsayısı 0 ile 1 veya 0-100 değerleri arasında yer alan bir ülkede milli gelirin dağılımının eŐit olup olmadığının tespitine yarayan katsayıdır. Bu endeks 1 (veya 100)'e ne kadar yaklaşırsa o ülkede gelir dağılımındaki adaletsizliğin veya eşitsizliğin artışının da o oranda olduğu belirtilmektedir.

Bir toplumda gelir eŐitsizliėi durumunda, yüksek gelir grubundaki hane halkları milli gelirden çok yüksek pay almaktadır. Böyle bir durumda ortalama tüketim eğilimi düşük olmaktadır. Çünkü yüksek gelir düzeyine sahip tüketicilerin tüketim eğilimleri düşüktür. Diğer taraftan, milli gelirin dağılımı eŐit ise, düşük gelir gruplarındaki insanlarda milli gelirden yüksek pay alacaklardır. Bu düşük gelir grupları için tüketim eğilimleri yüksek olduğundan, toplam milli gelir düzeyinden bağımsız olarak, toplumun tüketim seviyesi yüksek olacaktır (Arman, 2013: 43). Bu bağlamda, lüks tüketim malları için talebin bağımlı, gelir dağılımında adaletsizliği ölçen GİNİ katsayısının bağımsız değişken olduğu fonksiyon Őu Őekilde oluŐmaktadır;

$$\text{Lüks Ürün Tüketimi} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{GİNİ} \quad (1)$$

EŐitlik 1'de GİNİ katsayısındaki artış gelir dağılımında adaletsizliğin olduğunu, dolayısıyla yüksek gelir grubundaki insanların milli gelirden yüksek pay aldığını göstermektedir. Bu grubun tüketim eğilimi düşüktür, dolayısıyla α_1 'in işareti negatif olmalıdır. Ancak, burada iŐaret (+) ıkabilir. Bu durumda gelir dağılımındaki adaletsizlik artışının gerek yüksek gelir gerekse de düşük gelir seviyesinde lüks ürün tüketiminin fazla olduğunu belirtmektedir. Bir başka ifade ile (-) iŐaret zaten düşük gelirli insanların lüks mala olan talebinin olmayacağı ve zenginlerin de gerekli olduğunda o lüks

malları tükettiğini, çünkü yüksek gelir grubundakilerin tüketim eğilimlerinin düşük olduğuna yorumlanabilmektedir. Ayrıca, bir st paragrafta ve Arman (2013)'de belirtilen durum tüm mallar için geçerlidir. Yani gelir durumundaki adaletsizlik yüksek gelir grubunun lüks ürün tüketimini arttırabilir. Son olarak, α_1 katsayısının başındaki işaretin pozitif olması ise ülkede gösteriş tüketime işaret etmektedir.

Literatürde gelir dağılımındaki adaletsizliğin ticaret üzerine etkisini inceleyen ve bu konu ile ilgili teorik temelin atıldığı alışma Mitra ve Trindade (2005)'nin çalışmasıdır (Fensore, 2018:112). Mitra ve Trindade (2005)'in oluşturdukları teorik ekonomik modelde ülkelerin hem gelir dağılımı hem de kişi başına gelirlerinin uluslararası ticaret akımlarını etkilediklerini ortaya koymuşlardır. Malları lüks mal ve zorunlu mal olarak ayırarak daha yüksek bir gelir dağılımındaki eşiitsizliğin lüks mal ithalatını arttırdığını, zorunlu mal ithalatını azalttığını ortaya koymuşlardır.

Bu alışmada, Eşiitlik 1'deki lüks ürün tüketiminin sadece yurtiçi üretimle sağlanmadığı, hatta birçoğunun ithal malları ile sağlandığı düşünülerek fonksiyonda bağımlı değişkenin yerine lüks mal ithalatı konulmuştur. Burada önemli sorun, hangi malların lüks mal olduğudur. Birçok ithalat verisini paylaşan veri tabanlarında malların lüks mal, normal mal, zorunlu mal veya düşük mal gibi ayrımı yoktur. Çünkü bir ülkede normal olan mal, diğer bir ülkede lüks olabilmektedir. Dolayısıyla analizde lüks mallar seçilirken, genel olarak kabul görmüş lüks mal denildiğinde toplumda birçok kişi tarafından lüks mal olarak tanımlanabilecek mallar alınmıştır. Ayrıca, her ülkenin tüm yıllar açısından GİNİ katsayısı mevcut değildir. Dolayısıyla lke-yıl kısıtından dolayı 13 ülke analize katılmıştır. Literatürdeki çalışmalardan, genel anlamda, gelir dağılımındaki adaletsizliğin ithalatı arttırıcı yönde etkiye sahip olduğu görülmektedir. Ancak, yapılan çalışmaların birçoğunda malların lüks veya normal mal olarak ayrıştırılmadığı da bir gerçektir. Bu çerçevede, yürütülen çalışmayı literatürdeki diğer çalışmalardan ayıran önemli noktanın, malların ayrıştırılarak analiz edilmiş olmasıdır. Ayrıca, daha önce yapılan çalışmalarda, yöntem olarak, panel nedensellik yöntemlerini kullanan çalışmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla, bu çalışmayı diğerlerinden ayıran bir başka önemli husus da farklı bir ampirik yöntemin kullanılmasıdır.

Teorik erevesi ve amacı bu giriş bölümünde verilen çalışmanın ikinci kısmında konu ile ilgili yapılmış çalışmaları belirten literatür taraması verilmiştir. 3. Bölüm veri seti ve 4. Bölüm ekonometrik metodoloji ve ampirik bulguları ierdikten sonra, sonuç kısmı ile çalışma tamamlanmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Literatürdeki çalışmaların büyük bir kısmı gelir dağılımı adaletsizliğinin ticaret üzerine etkisinden çok, ticaretin gelir dağılımı üzerine etkilerini incelemektedir. Bu çalışmaların birçoğu da uluslararası ticaret akımlarının faktör içeriklerini irdelemektedir. Ülkelerin gelir dağılımı eşiitsizliklerinin uluslararası ticaret kalıplarına ve özellikle de lüks mal tüketime üzerine etkisini gösteren çalışmalar çok kısıtlıdır (Riker ve Vila-Goulding, 2012: 2). Bu bağlamda yapılan literatür taramasında Mitra ve Trindade (2005)'nin ortaya koyduğu teorik ıkarsamadan sonra, literatürde Dalgin vd. (2008) alışmasında 1955-1999 dönemi ve 137 ülke içeren panel veri seti oluşturarak ortaya koyulan teorik modelin ampirik testini kurdukları çekim modelinde ithalati ülkedeki gelir dağılımındaki adaletsizliğin lüks mal ithalatını arttırırken, zorunlu mal ithalatını azalttığını ortaya koymuşlardır. Korgun (2016) Güney Kore'de 2000-2014 dönemi için yaptığı çalışmada, gelir dağılımı adaletsizliğindeki artışın Kore'nin Avrupa Birliğinden yaptığı lüks mal ithalatının arttırıcı etkisini ortaya koymuştur. Fensore (2018), tüm dünyada 5000 ürün kategorisinde 2000 yılı için yaptığı çalışmada GİNİ endeksindeki artışın, yani eşiitsizliğin toplulaştırılmış ticaret verisi dikkate alındığında, ithalata pozitif etkisinin olduğunu ortaya koymuştur. Grande (2018), 41 lke ve 1995, 2000, 2005 ve 2008-2011 arası dönem için yaptığı çalışmasında ithalati ülkede gelir dağılımı adaletsizliğinin ticareti hiç etkilemediğini bulmuştur. Hummels ve Lee (2018), ABD için 1995-2010 arası çeyreklik verilerle yaptıkları çalışmada, gelir kaynaklı harcama değişimlerinin, bir başka ifade ile gelir dağılımındaki adaletsizliğin ithalatı %40 kadar azalttığını belirtmişlerdir. Eppinger ve Felbermayr (2015), 145 lke ve 1995-1999, 2000-2004 ve 2005-2009 dönemleri için yaptıkları çalışmada gelir dağılımındaki adaletsizliğin ticareti negatif etkilediğini ortaya koymuşlardır. Bojnec ve Fert (2017), Avrupa Birliği yesi 27 ülke ve 2000-2011 döneminin kapsayan çalışmalarında tarım ürünleri ihracatına bakmışlar ve gelir dağılımındaki adaletsizlik arttıa yani GİNİ katsayısı artışının tarım ürünleri ihracatını pozitif etkilediğini

belirlemişlerdir. Ciani (2017), Bulgaristan'ın birçok sektörde yaptığı ihracatı 2001-2006 dönemlerini dikkate alarak yaptığı çalışmasında GİNİ katsayısındaki artışın imalat sanayi ithalatında pozitif, gıda ithalatında ise negatif etkisini görmüştür. İmalat sanayi malları içinde lüks malların varlığı dikkate alınca, Mitra ve Trindade (2005)'nin teorik çalışması ile örtüştüğü görülmektedir. Adam vd. (2011), 59 ülke 1970-1997 dönemi için yaptıkları çalışmalarında, düşük gelirli ülkeler için eşitsizlik arttıkça ithalatın düştüğünü, yüksek gelirli için de arttığını ortaya koymuşlardır. Dideh (2020), 69 ülke ve 1995-2012 dönemi için yaptıkları çalışmasında, GİNİ artışının ihracatı negatif etkilediğini ortaya koymuştur. Egger ve Habbermeyer (2018)'e göre iki ülkeli bir genel denge modelinde ülke ticaret ortağı olduğu ülkeye göre daha yüksek ve dengeli gelir dağılımı sergilediğinde, bir kısmı lüks mallardan oluşan gelişmiş mallarında net ihracatçı olmaktadır. Martinez-Zarzoso ve Vollmer (2011), 104 ihracatçı ve 108 ithalatçı ülke için 1980-2003 yıllarını kapsayan çalışmada oluşturdukları çekim modelinde toplulaştırılmış veride hem ihracatçı hem de ithalatçının GİNİ katsayısında artışın ticareti pozitif etkilediğini gösterirken, sektörel bazlı olarak otomotiv sektörü dışındaki tüm sektörlerde ithalatçının yüksek GİNİ katsayısının ticareti pozitif etkilediğini göstermişlerdir. Aynı çalışmada gene toplulaştırılmış verileri OECD ülkeleri ve diğer ülkeler için incelemişler, ithalatçı ülke GİNİ'si için her iki grupta da artı işareti yakalamışlardır. Yang (2018), Çin'in bölgeleri arasında 2013 yılı verilerini dikkate aldığı çalışmasında, GİNİ katsayısının artışının ithalatı artırdığını ortaya koymuştur. Nigai (2016), 1996 yılı 92 ülke için yaptığı çalışmasında yüksek bir gelir dağılımında adaletsizliğin ticareti artırdığını ortaya koymaktadır. Konu ile ilgili ilerlerde yapılacak çalışmalara yol göstermesi açısından literatürde ortaya konulan bu çalışmalar literatür özeti şeklinde ayrıca Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Konu ile İlgili Literatür Özeti

Yazar	Ülkeler	Gözlem Yılları	Kullanılan Yöntem
Mitra ve Trindade (2005)	Teorik Model		2 ülke 2 mallı homotetik tercihleri dikkate alan model
Dalgın vd. (2008)	137 ülke	1955-1999	Çekim Modeli Panel EKK
Korgun (2016)	Güney Kore'nin Avrupa Birliğinden Yaptığı ithalat	2000-2014	Driscoll-Kraay standart hatalarını dikkate alan panel regresyon
Fensore (2018)	Tüm Dünya 5000 ürün	2000	Çekim Modeli Panel EKK
Grande (2018)	41 ülke	1995, 2000 2005 ve 2008-2011	Çekim Modeli Panel sabit ve rassal etkiler
Hummels ve Lee (2018)	ABD	1995-2010 çeyreklik veriler	Panel EKK ve Panel araç değişken regresyon
Eppinger ve Felbermayr (2015)	145 ülke	1995-1999 2000-2004 2005-2009	Panel PPML (Poisson pseudo maximum likelihood) ve Panel Tobit
Bojnec ve Fertö (2017)	Avrupa Birliği-27	2000-2011	Çekim Modeli Panel EKK
Ciani (2017)	Bulgaristan	2001-2006	Çekim Modeli Panel EKK
Adam vd. (2011)	59 ülke	1970-1997	Panel Sabit Etkiler
Dideh (2020)	69 ülke	1995-2012	Panel Sabit Etkiler ve Havuzlanmış EKK
Egger ve Habbermeyer (2018)	Teorik Model		2 ülke 2 mallı homotetik olmayan tercihleri dikkate alan model
Martinez-Zarzoso ve Vollmer (2011)	104 ihracatçı, 108 ithalatçı ülke	1980-2003	Çekim Modeli Panel sabit etkiler
Yang (2018)	Çin Bölgeleri	2013	Fuzzy Set (Bulanık küme)
Nigai (2016)	92 ülke	1996	Kalibrasyon

Literatürdeki çalışmalardan, genel anlamda, gelir dağılımındaki adaletsizliğin ithalatı artırıcı yönde etkiye sahip olduğu görülmektedir. Ancak, yapılan çalışmaların birçoğunda malların lüks veya normal mal olarak ayrıştırılmadığı da bir gerçektir. Bu çerçevede, yürütülen çalışmayı literatürdeki diğer çalışmalardan ayıran önemli noktanın, malların ayrıştırılarak analiz edilmiş olmasıdır. Ayrıca,

daha önce yapılan çalışmalarda, yöntem olarak, panel nedensellik yöntemlerini kullanan çalışmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla, bu çalışmayı diğerlerinden ayıran bir başka önemli husus da farklı bir ampirik yöntemin kullanılmasıdır.

3. VERİ SETİ

Gelir dağılımı adaletsizliği ile lüks mal ithalatı arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada, gelir dağılımı adaletsizliğini ölçen GİNİ katsayısı değişkeni Dünya Bankasının Dünya Kalkınma Göstergeleri (WDI)nden alınmıştır. Bu değişken 0-100 arasında değer almakta ve 100'e yaklaşırsa o ülkede gelir dağılımında adaletsizlik veya eşitsizlik artışının olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada, kullanılan ampirik yöntemden dolayı mümkün olduğunca dengeli bir zaman frekansını sağlamak için 13 ülkenin kesintisiz 17 yıllık GİNİ endeksi verisine ulaşılmış ve kullanılmıştır. Bu ülkeler GİNİ endeksi verilerinin bulunması yanı sıra genel anlamda orta gelir düzeyinde ülkeler ve geçmişinde sosyalist piyasa ekonomisine veya dikta rejimlerine sahip olmuş ve süreç içerisinde serbest piyasa ekonomisine geçiş yapan veya yapmaya çalışan ekonomilerdir. Çalışmanın zaman boyutu 2001-2017 yıllarını kapsamaktadır. Analizde yer alan 13 ülke ve bu ülkelerin analiz dönemi boyunca kişi başına gelir durumlarını bir başka ifade ile dünyada hangi gelir grubunda ülke olduğu Tablo 2'de gösterilmektedir. Tabloya göre analizdeki ülkelerin birçoğunun orta gelir düzeyinde ülkeler olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Analizdeki Ülkelerin Kişi başına Gelirlerine Göre Sınıflandırılması

Ülkeler	2001	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	2017
Ermenistan	D	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	D	OD
Beyaz Rusya	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OD	OD
Kosta Rika	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY
El Salvador	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD
Gürcistan	D	D	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OY	D	D
Honduras	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD
Endonezya	D	D	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	D	D
Kazakistan	OD	OD	OD	OD	OD	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OD	OD
Kırgızistan	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	OD	OD	OD	D	D
Moldova	D	D	D	D	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	D	D
Panama	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY
Paraguay	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OY	OY	OD	OD
Peru	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OD	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OY	OD	OD

Kaynak: Dünya Bankası Ülke Grupları Analitik Sınıflandırma
(<https://databank.worldbank.org/data/download/site-content/OGHIST.xls>)
D: Düşük Gelir, OD: Orta-Düşük Gelir, OY: Orta-Yüksek Gelir.

Analizde bağımlı değişken olarak lüks mal ithalatı alınmıştır. Burada önemli sorun hangi malların lüks mal olduğudur. Birçok ithalat verisini paylaşan veri tabanlarında malların lüks mal, normal mal, zorunlu mal veya düşük mal gibi ayrımı yoktur. Çünkü bir ülkede normal olan mal diğer bir ülkede lüks mal olabilmektedir. Dolayısıyla analizde lüks mallar seçilirken, genel olarak kabul görmüş lüks mal denildiğinde, toplumda birçok kişi tarafından lüks mal olarak tanımlanabilecek mallar alınmıştır. Bu çerçevede analizde yer alan ülkelerin ithalat verileri Uluslararası Ticaret Merkezi – Ticaret Haritasından (International Trade Centre - Trade Map) alınmıştır. Lüks mal ithalatının incelendiği bu çalışmada, lüks mal ürünleri için mal grupları incelenerek HS (Harmonized System) mal sınıflandırmasına göre Tablo 3'te verilen mal gruplarının ithalat değerleri toplanarak söz konusu ülkenin lüks mal ithalatı nominal dolar cinsinden bulunmuştur.

Tablo 3: Analizdeki Lüks Mal İthalatı İçindeki Ürün Grupları

Ürün Kodu	İçeriği
HS 2208	Alkol oranı <%80 olan dallanmamış etil alkoller; yüksek alkollü içkiler, likörler ve diğer alkollü içecekler (Viski, Rom, Cin, Vodka bu grubun içindedir.)
HS 3304	Kozmetik ve tuvalet müstahzarları; güzellik, makyaj ve cilt bakım preparatları (güneş koruyucu veya güneş bronzluğu preparatları dahil ilaçlar hariç), manikür veya pedikür preparatları
HS 41	Kürkler dışındaki ham deriler
HS 42	Deri Eşyalar; Koşum Takımları, El ve seyahat çantaları, Hayvan bağırsağından yapılan eşyalar
HS 43	Kürkler ve yapay kürkler
HS 50	İpek
HS 71	İnciler, Değerli ve yarı değerli taşlar, değerli metaller, değerli metaller ile kaplı metaller, taklit mücevherler, madeni paralar
HS 870324	Araçlar; sadece kıvılcımla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motor ve 3000cc üzeri silindir kapasitesi
HS 8903	Eğlence veya spor için kullanılan yatlar ve diğer gemiler
HS 9101	Kıymetli metal veya kıymetli metal kaplı metale sahip olan Kol saatleri, cep saatleri, kronometreler ve diğer saatler.
HS 97	Sanat Eserleri, Koleksiyon Parçaları ve Antikalar

Tablo 3 incelendiğinde analizde yer alan ürünler birçok orta gelir düzeyindeki ülke için lüks mal sayılabilecek ürünler olduğu düşünölmektedir. Bir başka ifade ile insanların yaşamlarını sürdürmesi için gerekli olan zorunlu mallar olduğu düşünölmektedir.

$$LNİTHALAT = f(LNGİNİ) \quad (2)$$

Bu çerçevede oluşturulan veriler ile Eşitlik 2'deki fonksiyon analiz edilmiştir. Analizde yer alan verilerin doğal logaritması alınmıştır. Analizde STATA 15, GAUSS 10 ve TSP paket programları kullanılmıştır.

4. EKONOMETRİK METODOLOJİ VE AMPİRİK BULGULAR

Bu çalışmada, ithalat ve GİNİ indeksi arasındaki ilişkinin nedensellik yönü ile ülke bazlı nedenselliğin tespiti ve bu etkinin pozitif veya negatif olup olmadığının işaret tespiti açısından Dumitrescu-Hurlin (2012) ve Konya (2006) panel nedensellik testleri uygulanmıştır. Dolayısıyla çalışmanın ekonometrik metodolojisini aıkladarken panel veri analizinin tanımı, heterojenlik, yatay kesit bağımlılığı, panel birim kök testi ve son olarak, panel nedensellik testlerinin sonuçları ve metodolojisi ortaya konulmaktadır.

Çalışmada ilk olarak uygulanan yöntem modelde kullanılan değişkenlerin eğim katsayılarının homojenliğinin test edilmesidir. Bu çerçevede Delta testi uygulanmıştır. Değişkenlerin homojen veya heterojen yapıya sahip olması seçilecek birim kök ve nedensellik testlerinin seçimini etkilemektedir.

Pesaran ve Yamagata (2008) alışması ile literatürde yer alan Delta testi iki farklı eşitlik ile hesaplanmaktadır. Bunlar sırası ile $\tilde{\Delta}$ (delta) ve $\tilde{\Delta}_{adj}$ (düzeltilmiş delta) eşitlikleridir;

$$\tilde{\Delta} = \sqrt{N} \left(\frac{N^{-1}\tilde{S} - k}{\sqrt{2k}} \right) \quad (3)$$

$$\tilde{\Delta}_{adj} = \sqrt{N} \left(\frac{N^{-1}\tilde{S} - E(\tilde{Z}_{1T})}{\sqrt{\text{Var}(\tilde{Z}_{1T})}} \right) \quad (4)$$

Eşitlik 3 ve 4'te hesaplanan değerlerden hareketle yapılan delta testinde boş hipotez hesaplanan eğim katsayılarının homojen olduğu şeklindedir (Pesaran ve Yamagata, 2008: 57). Tablo 4'te delta testi sonuçları ortaya konmuştur.

Tablo 4: Delta Testi Sonuçları

Test	Test İstatistiği	Olasılık Değeri
$\bar{\Delta}$	10.338	0.000
$\bar{\Delta}_{adj}$	11.392	0.000

Tablo 4'teki sonuçlara göre boş hipotez reddedilir, dolayısıyla oluşturulan modeldeki değişkenler heterojendir. Delta test sonuçlarına göre heterojen olan serilerin yatay kesit bağımlılığının araştırılmasında Breusch ve Pagan LM testi sonuçları hem modelin hem de değişkenlerin yatay kesit bağımlılığının testi için ortaya konulmaktadır.

Seriye gelecek olası herhangi bir içsel ya da dışsal şokun varlığında yatay kesit birimlerinin birbirinden etkilenip etkilenmediği yani yatay kesit bağımlılığı olup olmadığı başka bir ifade ile seride birimler arasında korelasyonun varlığı ilerleyen aşamalarda kullanılacak panel birim kök testlerinin türünü belirlemektedir. (Erataş-Sönmez ve Sağlam, 2019: 97), (Tatoğlu, 2018: 105).

Breusch ve Pagan (1980) testi X^2 dağılımını dikkate alan test istatistiği geliştirmiş olup, her bir birim için kurulan eş bütünleşme ya da hata düzeltme modelinin kalıntıları arasında korelasyon olup olmadığını sınanması için kullanılmaktadır. Bu test yatay kesit sayısının zaman boyutundan kk olduğu durumlar için uygundur (Tatoğlu, 2018: 237-238). Çalışmada yatay kesit boyutu 13, zaman boyutu ise 17 olduğundan yatay kesit bağımlılığı için bu test seçilmiştir (Tablo 5).

Tablo 5: Yatay Kesit Bağımlılığı Testi Sonuçları

Test	Test İstatistik Değeri	Olasılık Değeri
	<i>Model LNİTHALAT= f(LNGİNİ)</i>	
LM Testi	281.295	0.000*
	<i>LNİTHALAT Değişkeni</i>	
LM Testi	123.633	0.001*
	<i>LNGİNİ Değişkeni</i>	
LM Testi	104.594	0.024**

*, **, *** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyleridir.

Tablo 5 incelendiğinde, modelde yatay kesit bağımlılığının ve değişkenlerin her biri içinde genel anlamda yatay kesit birimleri arasında bağımlılığın olduğu sylenabilmektedir. LNİTHALAT ile LNGİNİ değişkenleri için kesit bağımsızlığını ifade eden sıfır hipotezi kabul edilmemektedir. Bu çerçevede, çalışmada yatay kesit bağımlılığının çıkması ikinci nesil birim kök testlerinden yatay kesit bağımlılığını dikkate alan CADF testinin yapılmasını gerektirmektedir.

Pesaran (2007), hata terimlerinin faktör yapılarını tahminleyen bir test yerine yatay kesit bağımlılığını dikkate alan ve kesit açısından uyarlanmış bir test geliştirmiştir. CADF testi aşağıdaki regresyonun tahminine dayalıdır;

$$\Delta Y_{it} = \alpha_i + b_i y_{i,t-1} + \sum_{j=1}^{p_i} c_{ij} \Delta Y_{i,t-j} + d_i t + h_i \bar{y}_{i,t-j} + \sum_{j=0}^{p_i} \eta_{ij} \Delta \bar{y}_{i,t-j} + \varepsilon_{i,t} \quad (5)$$

$H_0: b_i=0$, seri durağandır boş hipotezi altında değişkenler için elde edilen t istatistik değerleri, Pesaran (2007) kritik değerleri ile karşılaştırılır. CADF testi yatay kesit birimi sayısının zaman boyutundan büyük veya kk olması durumunda da etkin sonuçlar vermektedir. CIPS istatistiği eğim katsayısının heterojen olduğu değişkenler için kullanılan ve her bir yatay kesit birimi için hesaplanan t istatistiklerinin ortalamasını ifade etmektedir (Erataş-Sönmez ve Sağlam, 2019: 98-99). Tablo 6'da CADF birim kök testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 6: CADF Birim Kök Testi Sonuçları

Ülkeler	Optimal Gecikme	Düzy Sabit	Optimal Gecikme	Düzy Sabit+Trend
<i>LNİTHALAT Değişkeni İçin Sonuçlar</i>				
Ermenistan	1	-2.42	1	-2.210
Beyaz Rusya	1	-2.28	1	-1.819
Kosta Rika	1	-3.45***	1	-2.891
El Salvador	1	-1.89	1	-2.876
Gürcistan	1	-0.810	1	-1.202
Honduras	1	-2.51	1	-2.294
Endonezya	1	-2.10	1	-2.216
Kazakistan	1	-2.94	1	-1.894
Kırgızistan	1	-1.81	1	-1.280
Moldova	1	-3.69**	1	-3.696***
Panama	1	-2.66	1	-2.913
Paraguay	1	-2.16	1	-1.749
Peru	1	-4.53**	1	-2.429
CIPS (PANEL)		-2.56*		-2.26
<i>LNGİNİ Değişkeni İçin Sonuçlar</i>				
Ermenistan	1	-0.375	1	0.000
Beyaz Rusya	1	-3.001	1	-2.202
Kosta Rika	1	-7.042*	1	-4.887**
El Salvador	1	-2.241	1	-3.653***
Gürcistan	1	-1.282	1	-0.825
Honduras	1	-4.936*	1	-4.051***
Endonezya	1	-0.527	1	-0.289
Kazakistan	1	-2.533	1	-1.777
Kırgızistan	1	-1.765	1	-3.007
Moldova	1	-1.867	1	-1.546
Panama	1	-1.042	1	-1.268
Paraguay	1	-4.254**	1	-4.865**
Peru	1	-2.330	1	-1.872
CIPS (PANEL)		-2.554*		-2.326

Maksimum gecikme uzunluğu 4 olarak alınmış ve optimal gecikme uzunlukları, Schwarz bilgi kriterine göre belirlenmiştir. CADF istatistiği kritik değerleri, sabitli modelde -4.65 (%1), -3.57 (%5) ve -3.08 (%10) (Pesaran 2007, Tablo I(b), s:275) ; sabit ve trendli modelde -5.46 (%1), -4.17 (%5) ve -3.63 (%10) (Pesaran 2007, tablo I(c), s:276).Panel istatistiği kritik değerleri, sabitli modelde -2.52 (%1), -2.28 (%5) ve -2.16 (%10) (Pesaran 2007, tablo II(b), s:280) ; sabit ve trendli modelde -3.09 (%1), -2.83 (%5) ve -2.69 (%10) (Pesaran 2007, tablo II(c), s:281). Panel istatistiği, CADF istatistiklerinin ortalamasıdır. Tablolara bakarken N=15 ve T=15 durumundaki kritik değerler dikkate alınmıştır. *, **, *** sırasıyla %1,%5 ve%10 anlamlılık düzeyleridir.

Birim kök test sonuçlarına göre H_0 birim kökün varlığının olduğu yani durağanlığı işaret etmektedir. Hem ithalat hem de GİNİ katsayısı açısından CIPS istatistikleri düzeyde ve sabitte verilen kritik değerden mutlak değerce büyük olduğundan seri durağandır. Bir başka ifade ile mutlak değerler dikkate alınmadığında hesaplanan CIPS istatistikleri kritik değerlerden küçük olduğundan birim kökün olmadığını yani serinin durağan olduğunu belirten H_0 hipotezi kabul edilmektedir. Ancak hem ithalat hem de GİNİ katsayısı açısından CIPS istatistikleri düzeyde sabit+trendde verilen kritik değerlerden mutlak değerce küçük olduğundan seri durağan değil yani birim kök içermektedir.

Birim köklerin varlığı tespit edilen çalışmada sırasıyla Dumitrescu-Hurlin ve Konya nedensellik testleri yapılmaktadır. Bu iki nedensellik testinde seriler arasındaki eş bütünlüşmenin varlığı önemli olmadığından eş bütünlüşme testleri yapılmamıştır. Ancak, sabit ve düzeyde birim kökün varlığının olmaması Dumitrescu-Hurlin testi öncesi önemlidir. Bundan dolayı, farkını almadan serilerin kendisi ile nedensellik testi yapılabilmektedir.

Panel nedensellik testlerinin birçoğu yatay kesit bağımsızlığı varsayımı altında tahmin yapmaktadır. Dumitrescu ve Hurlin (2012) testi ancak hem yatay kesit bağımlılığının olduğu hem de

olmadığı durumda tahmin yapılabilmektedir. Dumitrescu- Hurlin (2012) testi heterojen panellerde Granger nedensellik testi ile benzerlik göstermektedir. Bu test, Granger nedensellik testi kapsamında yatay kesit birimleri için hesaplanan bireysel Wald testlerinin ortalamasını ifade etmektedir. Bu test hem heterojenliği hem de yatay kesit bağımlılığını dikkate almaktadır. Dumitrescu ve Hurlin testi ayrıca hem eş bütünlük ilişkisinin varlığında hem de var olmadığı durumda çalışmaktadır (Akçay ve Erataş, 2012: 18).

Tablo 7: Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testi Sonuçları

Boş Hipotezler	Test	İstatistik Değeri	Olasılık Değeri
GİNİ endeksi, İthalatın Granger Nedeni Değildir.	Zhnc	0.6132	0.5397
	Ztild	0.1097	0.9127
İthalat, GİNİ endeksinin Granger Nedeni Değildir	Zhnc	6.4603	0.0000*
	Ztild	4.3944	0.0000*

*, **, *** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyleridir.

Tablo 7'deki sonuçlar dikkate alındığında, İthalat GİNİ endeksinin Granger nedenidir. Yani H_0 hipotezi ikinci sıradaki olan "İthalat, GİNİ endeksinin Granger Nedeni Değildir." Şeklindeki boş hipotezi reddetmekte, dolayısıyla nedensellik ilişkisinin yönünün lüks mal ithalat değişkeninden GİNİ değişkenine doğru olduğu görülmektedir. Ancak, bu çalışmada özellikle ilk nedensellik yönü ülke bazlı olarak araştırılmaya çalışılmaktadır. Yani bir bütün halinde panelde GİNİ değişkeninden ithalata doğru bir nedensellik söz konusu değildir. Ancak, ülke bazlı olarak nedenselliğin ve işaretinin varlığı literatürde Konya (2006) nedensellik sayesinde gerçekleştirilebilmektedir.

Konya (2006) görünürde ilişkisiz regresyon analizine (SUR) ve paneldeki her ülke için hesaplanan Wald istatistiğine dayanan yeni bir yaklaşım önermiştir. Bu testte, SUR analizinde bootstrap değerleri kullanılmaktadır. Bu yaklaşımın iki özelliği vardır; birincisi panelin heterojen olduğu ve ülkelerin birbirinden farklı özelliklere sahip olduğunu varsaymaktadır. Bu nedenle, her bir ülke için Granger nedensellik testinin uygulanabilmesine imkân vermektedir. İkincisi, ülkeler arasında eş zamanlı korelasyona izin verdiği için panel veriden elde edilen ek bilgiler kullanılabilir. Bir başka ifade ile yatay kesit bağımlılığı altında çalışabilmektedir. Diğer yandan bu yaklaşım birim kök ve eş bütünlük gibi ön testler gerektirmemektedir. Ancak, yine de gecikme yapısının belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, kritik değerlerin elde edilmesinde Konya (2006) tarafından önerilen değerler kullanılmaktadır (Tütüncü ve Pata, 2017: 217). TSP programı sayesinde panelin her bir birimi için katsayı değerleri de elde edilebilmektedir. Bu çerçevede Konya nedensellik sonuçları Tablo 8'de gösterilmektedir.

Tablo 8: Konya Panel Nedensellik Testi Sonuçları

Ülkeler	LNİTHALAT=f(LNGİNİ) yani LNGİNİ→ LNİTHALAT		
	Katsayı	Wald Testi	Bootstrap Olasılık Değeri
Ermenistan	1.12365	9.4534876	0.00211*
Beyaz Rusya	0.882256	2.7658889	0.09629***
Kosta Rika	-4.83216	0.09629	0.00080*
El Salvador	-0.853037	17.368350	0.00003*
Gürcistan	1.12626	6.1532411	0.01312*
Honduras	-0.102920	0.94568702E-01	0.75845
Endonezya	1.89672	14.641698	0.00013*
Kazakistan	0.781568	4.8425208	0.02777**
Kırgızistan	0.698308	1.5289856	0.21626
Moldova	-1.02519	28.048053	0.00000*
Panama	-5.77681	8.9620520	0.00276*
Paraguay	-0.419230	0.38091139	0.53712
Peru	-1.20823	2.1803157	0.13979

*, **, *** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyleridir.

Tablo 8'de yer alan sonuçlara göre, GİNİ Ermenistan, Beyaz Rusya, Gürcistan, Endonezya, Kazakistan da lüks mal ithalatını pozitif olarak etkilerken Kosta Rika, El Salvador, Moldova ve Panama'da ise negatif etkilemektedir. Bu durumda ilk grupta yer alan Ermenistan, Beyaz Rusya,

Gürcistan, Endonezya ve Kazakistan'da bireylerin gösteriş tüketimi yaptıkları ve dolayısıyla Veblen etkisinin gözüktüğü söylenebilmektedir. Ancak, Kosta Rika, El Salvador, Moldova ve Panama'da ise gösteriş tüketiminin var olmadığını, sadece zengin tabakanın bu harcamaları yapabildiğini belirtmek mümkündür.

5. SONUÇ

Gelir dağılımında adaletsizlik olgusu günümüzde çoğu ülke ekonomisinin temel sorunudur. Ülkelerdeki gelir dağılımındaki adaletsizlik sonucunda, zenginler daha zengin olurken, halkın geri kalan kısmı milli gelirin daha düşük bir kısmını paylaşmak durumunda kalabilmektedir. Ancak, bu noktada bir başka sorun da bu düşük gelir grubundaki insanların tüketim tercihleri açısından zengin insanlardan farklı düşünmeyip onların tükettikleri mal sepetlerinde yer alan lüks malları tüketme eğilimlerinin olmasıdır. Literatürde buna gösteriş tüketimi, oluşan etkiye de züppe veya Veblen etkisi denilmektedir. Yapılan bu lüks mal tüketimindeki ürünlerin yurtiçinde üretilmeyip ithal edildiği durumda ise, bir başka sorun olarak dış ticaret açıkları söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada, gelir dağılımında adaletsizlik ile ülkelerin yaptığı lüks mal ithalatı harcamaları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Yapılan çalışmaların birçoğunda gelir dağılımındaki adaletsizliğin ithalat üzerine pozitif etkisi olduğu görülmekte, ender olarak, yapılan lüks mal ithalatı üzerine etkisinde de gene pozitif sonuçların çıktığı gözlenmektedir. Bu çalışmada, 13 ülkenin 2001-2017 dönemi için bu ilişki Dumitrescu-Hurlin ve Kónya nedensellik testleri ile incelenmiştir. Dumitrescu-Hurlin'de gelir dağılımındaki adaletsizliğı belirten GİNİ katsayısından lüks mal ithalatına göre ilişki çıkmaz iken, ülke bazlı katsayıları ortaya koyabilen Kónya nedensellik testinde analizdeki bu 13 ülkeden 9'unda GİNİ'den lüks mal ithalatına doğru bir nedensellik çıkmıştır. Ancak, bu ülkelerden Ermenistan, Beyaz Rusya, Gürcistan, Endonezya ve Kazakistan'da GİNİ katsayısı lüks mal ithalatını pozitif anlamda etkilemektedir. Bu durum, literatürde Dalgın vd. (2008) ve Mitra ve Trindade (2005), Korgun (2016) çalışmaları ile örtüşmektedir. Ancak, Kosta Rika, El Salvador, Moldova ve Panama'da ise GİNİ katsayısı lüks mal ithalatını negatif anlamda etkilemektedir. Bu durum ise, literatürde Hummels ve Lee (2018), Martinez-Zarzoso ve Vollmer (2011) ve Eppinger ve Felbermayr (2015)'in çalışmaları ile örtüşmektedir. Honduras, Kırgızistan, Paraguay ve Peru'da ise, nedensellik ilişkisi çıkmamıştır. Bu da literatürde Grande (2018)'nin çalışması ile örtüşmektedir. İlk gruptaki ülkelere bakıldığında, analiz dönemi içerisinde bu ülkeler sanayileşmekte olan veya serbest piyasa ekonomisine dönüşüm sürecinde olan dönüşüm ekonomileridir. Özellikle ekonomi tarihinde kolektivizmin uygulandığı bu ülkelerde sosyal grupların ayırımından çok bir arada üretim ve tüketim kalıplarının oluştuğı görülmüştür. Ancak, kapitalizmin dinamikleri sosyal gruplarda farklılaşma isteğı ve bu sosyal gruplara dahil olabilmek arzusu birleşimi ile tüketim kalıplarını değıştirerek gösteriş tüketimini arttırdığı düşünülmektedir. İlk gruptaki bu ülkelerde Veblen Etkisi ciddi anlamda hissedilmektedir. Eşitsizliğin var olması ve daha geniş gelir farklarının bu toplumlarda oluşmasının nedeninin bu ülke ekonomilerinin bu tarihsel süreçteki sistem değışiminden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu ülkeler, serbest piyasa ekonomisine entegrasyon sürecini başarı ile atlatıp gösteriş tüketimini azaltarak tasarruf yapabilir duruma geldiğinde bu sorunun çözülebileceğı düşünülmektedir. Kosta Rika, El Salvador, Panama ve Moldova'yı içeren ikinci gruptaki ülkelerde ise, gelir dağılımındaki adaletsizliğin artışının ithalatı arttırmaması iki yönlü yorumlanabilmektedir. İlki seçilen ürünlerin bir kısmının bu ülkelerde lüks mal değil zorunlu veya normal mal olabileceğidir. İkincisi Latin Amerika ülkelerinde Veblen etkilerinin olmayışdır. Yani gelir dağılımındaki adaletsizlikten dolayı yüksek gelir grubundaki hane halkları milli gelirden çok yüksek pay almakta ve bu grubun zaten ortalama tüketim eğilimi düşük olduğundan bunun sonuçlara yansımalarıdır. Bir başka ifade ile zaten düşük gelirli insanların lüks mala olan talebinin olmadığı ve zenginlerin de gerekli olduğunda o lüks malları tüketmesinin sonucu olarak bu toplumlarda gösteriş tüketiminin olmadığı sonucuna ulaşılabilmektedir. Bu durumu sürdürülebilmelerinin; tasarruflarını arttırmaları üretim ve tüketim desenlerini örtüştürebilmeleri açısından bu ülkeler için faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede ilk grup ülkelerde politika yapıcılar faiz kanalı ile tasarrufları arttırabilir ve ayrıca lüks mal tüketimini özendirmemek açısından lüks mal gruplarını tespit edip bunlardan özel tüketim vergileri alabilirler. İkinci grup ülkelerde ise Veblen etkisinin olmadığı gözükmektedir. Dolayısıyla politika yapıcılar açısından sadece bu durumun sürdürülebilirliğı önemlidir.

Sonuç olarak, GİNİ ile lüks mal ithalatı arasındaki ilişkiyi belirten bu çalışmada, ele alınan ülkeler için tüketimde Veblen etkisinin hem olduğu hem de olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın ilerideki çalışmalara yön verebilmesi açısından iki öneride bulunmak mümkündür. Bunlardan birincisi, gelecekte araştırmacılar GİNİ katsayısındaki ülke sayısını dengesiz panel teknikleri sayesinde arttırabilirler. İkincisi ise, veri tabanlarında lüks mal ithalatı diye bir olgu olmadığından, her bir ülke için mal gruplarının yurtiçi tüketim seviyelerini dikkate alarak, o ülkenin bir önceki ve bir sonraki yıl gelir düzeylerini de hesaba katabilirler. Sonrasında, elastikiyet mantığından ürün gruplarını lüks, zorunlu, normal mal şeklinde sınıflandırıp oradan lüks malları çekip onun ithalat değerleri dikkate alınabilir.

KAYNAKÇA

- ADAM, A., KATSIMI, M. ve MOUTOS, T. (2012). “Inequality and the Import Demand Function”, *Oxford Economic Papers*, 64(4): 675-701.
- AKÇAY, A. Ö. ve ERATAŞ, F. (2012). Cari açık ve Ekonomik Büyüme İlişkisinin Panel Nedensellik Analizi Ekseninde Değerlendirilmesi, Türkiye Ekonomi Kurumu kongresinde sunulan bildiri, UEK-TEK, 1-24. <http://teacongress.org/papers2012/AKÇAY-ERATAŞ.pdf>
- ALTUNÇ, Ö.F., AYDIN, C. ve YILDIRIM, A. (2016). “Hanehalkı Harcamalarının Engel Eğrisi Analizi: Muş İli Merkez İlçe Örneği”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1): 377-392.
- ARMAN, C. (2013). Gelir Dağılımının Tüketici Davranışlarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- BOJNEC, Š. ve FERTÖ, I. (2017). “Quality Upgrades of EU Agri-food Exports”, *Journal of Agricultural Economics*, 68(1): 269-279.
- BREUSCH, T. ve PAGAN, A. (1980). “The Lagrange Multiplier Test and Its Application to Model Specifications in Econometrics”, *The Review of Economic Studies*, 47(1): 239–253.
- CIANI, A. (2017). “Income Inequality and the Quality of Imports”, No 245, DICE Discussion Papers, University of Düsseldorf, Düsseldorf Institute for Competition Economics (DICE). Erişim adresi:http://www.dice.hhu.de/fileadmin/redaktion/Fakultaeten/Wirtschaftswissenschaftliche_Fakultaet/DICE/Discussion_Paper/245_Andrea_Ciani.pdf
- DALGIN, M., TRINDADE, V. ve MITRA, D. (2008). “Inequality, Nonhomothetic Preferences, and Trade: A Gravity Approach”, *Southern Economic Journal*, 74(3): 747-774.
- DIDEH, M. J. (2020). “Inequality, Public Good Provision and the Composition of Trade”, *Economics of Transition and Institutional Change*, 28(2): 265-313.
- DUMITRESCU, E.I. ve HURLIN, C. (2012). “Testing for Granger Non-Causality in Heterogeneous Panels”, *Economic Modelling*, 29(4): 1450-1460.
- EPPINGER, P. S. ve FELBERMAYR, G. J. (2015). “Bilateral Trade and Similarity of Income Distributions: The Role of Second Moments”, *Economics Letters*, 126: 159-162.
- ERATAŞ- SÖNMEZ, F. ve SAĞLAM, Y. (2019). “Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Finansal Gelişim ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Panel Nedensellik Analizi”, *Sosyoekonomi*, 27(42): 87-106.
- EGGER, H. ve HABERMEYER, S. (2018). “The Role of Nonhomothetic Preferences and Rent Sharing for Trade Structure and Welfare in an Open Economy”, Erişim Adresi: https://www.amse-aixmarseille.fr/sites/default/files/events/egger_h._habermeyer_s.-_nonhomothetic_preferences-1.pdf
- FENSORE, I. (2018). Three Essays in International Economics, Doctoral Dissertation, Universität St. Gallen, St. Gallen, Switzerland.

- GRANDE, A. (2018). Gini in the Bottle: Does Income Inequality (Gini) Affect Trade Flows (Bottle)?, Master Dissertation, Umea Universiat, Umea, Sweden.
- HUMMELS, D. ve LEE, K. Y. (2018). “The Income Elasticity of Import Demand: Micro Evidence and an Application”, *Journal of International Economics*, 113: 20-34.
- KÓNYA, L. (2006). “Exports and Growth: Granger Causality Analysis on OECD Countries with a Panel Data Approach”, *Economic Modelling*, 23(6): 978-992.
- KORGUN, I. A. (2016, January) “Income Inequality and Demand for EU Luxury Goods in Republic of Korea. An Attempt of Empirical Analysis”, In *International Marketing Trends Conference Venice*. <http://archives.marketing-trends-congress.com/2016/pages/PDF/KORGUN.pdf>
- MARTINEZ-ZARZOSO, I. ve VOLLMER, S. (2010). “Bilateral Trade Flows and Income-Distribution Similarity”, *Working Papers on International Economics and Finance*. University Jaume I From the Selected Works of Inma Martinez-Zarzoso. Erişim Adresi: <https://www.semanticscholar.org/paper/Bilateral-Trade-Flows-and-Income-Distribution-1-Mart%C3%ADnez-Zarzoso-Vollmer/88d2775155e0ff01fc9d191d734c49abfaa6678a>
- MITRA, D. ve TRINDADE, V. (2005). “Inequality and Trade”, *Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'économique*, 38(4): 1253-1271.
- NIGAI, S. (2016). “On Measuring the Welfare Gains from Trade under Consumer Heterogeneity”, *The Economic Journal*, 126(593): 1193-1237.
- PESARAN, H.M. (2007). “A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross-Section Dependence”. *Journal of Applied Economics*, 22(2): 265-312.
- PESARAN, M. H. ve YAMAGATA, T. (2008). “Testing Slope Homogeneity in Large Panels”, *Journal of Econometrics*, 142(1):50-93.
- RIKER, D. ve VILA-GOULDING, J. (2012). “Income Distribution and the Demand for Imports in Brazil”, *US International Trade Commission Office of Economics Working Paper No: 2012-07A*. Erişim adresi: <https://www.usitc.gov/publications/332/EC201207A.pdf>
- şAHİN, O. ve NASIR, S. (2019). “Tüketicilerin Gösterişçi Tüketime Yönelik Tutumlarına Göre Sınıflandırılması”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(41): 383-400.
- TATOĞLU, F. Y. (2018). *Panel Zaman Serileri Analizi*, Beta Yayınlar, İstanbul.
- TÜTÜNCÜ, A. ve PATA, U.K. (Mayıs, 2017) “Yüksek İnsani Gelişmişlik Düzeyine Sahip Ülkelerde Demokrasinin Ekonomik Büyüme ve Dışa Açıklığa Etkisi”, *I. Uluslararası Ekonomi, Finans ve Ekonometri Öğrenci Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde* (s. 214-221). *I. Uluslararası Ekonomi, Finans ve Ekonometri Öğrenci Sempozyumunda sunulan bildiri*, Sakarya.
- YANG, L. (2018). *China's Income Distribution and Trade*, Doctoral Dissertation, *Universita Degli Studi di Macerata, Macerata, Italy*.